

Ministerialny poradnik dla rad rodziców-polemika

Wydany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej poradnik dla rad rodziców i list p. Minister Anny Zalewskiej, skierowany na początku roku szkolnego do rodziców, to ważne wydarzenia na drodze do uspołecznienia polskiej oświaty, wskazujące, jak wielką rolę w tworzeniu nowej szkoły powinni odgrywać rodzice i ich reprezentanci rady rodziców.

Niestety, o ile w pierwszej części ww. poradnika w sposób wyczerpujący zostały zaprezentowane regulacje dotyczące wyborów do rad oddziałowych, konstituowania się rad rodziców i reguły obowiązujące w ich pracy, o tyle część dotycząca finansów budzi szereg kontrowersji i spotyka się z licznymi uwagami różnych organów szkoły (przede wszystkim rad rodziców i dyrektorów).

Fundacja „Rodzice Szkole” wielokrotnie wskazywała na potrzebę szerokiej debaty dotyczącej gospodarki finansowej rad rodziców celem wypracowania rozwiązań (łącznie z ewentualną zmianą prawa), pozwalających radom rodziców na samodzielne zarządzanie, będącymi w ich dyspozycji, środkami pochodzącymi z dobrowolnych składek i dotacji rodziców. Znaczącym krokiem na tej drodze było wprowadzenie do ustawy Prawo oświatowe (art.84 ust.6 i 7) zapisu mówiącego, że:

6. W celu wspierania działalności statutowej szkoły lub placówki, rada rodziców może gromadzić fundusze z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł. Zasady wydatkowania funduszy rady rodziców określa regulamin, o którym mowa w art. 83 ust. 4.

7. Fundusze, o których mowa w ust. 6, mogą być przechowywane na odrębnym rachunku bankowym rady rodziców. Do założenia i likwidacji tego rachunku bankowego oraz dysponowania funduszami na tym rachunku są uprawnione osoby posiadające pisemne upoważnienie udzielone przez radę rodziców.

Szkoda, że w poradniku MEN to rozwiązanie nie zostało wyraźnie zaznaczone, a na pierwszym miejscu znalazła się informacja o możliwości gromadzenia środków finansowych przez radę rodziców na subkoncie konta szkoły (co nie wynika wprost z przepisów). Powstaje jednocześnie pytanie, czyimi funduszami, zgromadzonymi na subkoncie konta szkoły, stają się pieniądze rady rodziców. Wiele wskazuje, że przy odpowiedniej nadinterpretacji (co przy niejasnych regułach jest możliwe) właścicielami pieniędzy rodziców staną się organy prowadzące szkół, czyli samorządy terytorialne. Taka sytuacja nie jest sytuacją hipotetyczną, ponieważ kilkakrotnie niektóre samorządy (m. in. miasta Rzeszowa i miasta Poznania), dokonując swoistej interpretacji niejasnego prawa, próbowały dokonać „skoku” na kasę rad rodziców.

Drugą sprawą, na którą chciałbym zwrócić uwagę jest zapis mówiący, że rada rodziców nie mając osobowości prawnej i zdolności prawnej nie może zatrudniać osób i zawierać umów. Jednocześnie wiemy, że kilka tysięcy rad rodziców posiada nadane w latach 2007-2009 numery NIP, zawiera umowy z księgowymi, lub nauczycielami prowadzącymi zajęcia dodatkowe i odprowadza odpowiednie składki oraz podatki nie ponosząc z tego powodu żadnych negatywnych skutków. Może więc należałoby dążyć, powołując się na te

przykłady, do interpretacji prawa w duchu bardziej przyjaznym dla rad rodziców i gwarantującym im niezależność w dysponowaniu pieniędzmi ich wyborców (rodziców).

Z powyższą kwestią wiąże się również sformułowanie, iż konkretne zakupy (czynności zakupowe) dokonują służby szkolne, co doprowadza do sytuacji, w której chcąc uhonorować z okazji np. Dnia Edukacji Narodowej dyrektora szkoły i nauczycieli kwiatami należy zakup tych kwiatów zlecić potencjalnym obdarowywanym.

W krótkim felietonie nie jest możliwe omówienie wszystkich wątpliwości dotyczących gospodarki finansowej rad rodziców (będziemy w roku szkolnym 2018/2019 dyskutowali o nich na 16. Regionalnych Konferencjach Rad Rodziców, organizowanych wspólnie z Kuratorami Oświaty), niemniej jednak już tych kilka uwag wskazuje, że sensowne uregulowanie przepisów w tym zakresie jest niezbędnym warunkiem aktywnego uczestnictwa rodziców w budowie oświaty na miarę wyzwań XXI wieku i oczekiwań społeczeństwa.

Wojciech Starzyński
Prezes Zarządu Fundacji „Rodzice Szkole”